

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/program-polonijny/zagraniczne-przystanki/usa/85812,IPN-zainaugurowal-cykl-spotkan-Przystanek-Historia-w-Nowym-Jorku.html>

06.05.2024, 22:16

IPN zainaugurował cykl spotkań „Przystanek Historia” w Nowym Jorku

Instytut Pamięci Narodowej i Stowarzyszenie Pamięć rozpoczęły w środę, 7 czerwca 2017, cykl spotkań „Przystanek Historia” Nowy Jork. W inauguracji centrum edukacyjnego wziął udział prezes IPN Jarosław Szarek.

- To nasz trzeci zagraniczny „Przystanek”. Pierwszy był w Wilnie - naturalne miejsce i nie trzeba tłumaczyć, dlaczego tam. Potem była Bruksela, gdzie oprócz stałej imigracji tysiące Polaków pracują - czy w kwaterze głównej NATO, czy w instytucjach unijnych. W Nowym Jorku IPN chce być aktywny, bo Stany Zjednoczone to najliczniejsza polska imigracja i tyle aktywnych środowisk - mówił dr Jarosław Szarek podczas uroczystości.

Jak podkreślił, IPN od lat współpracuje ze środowiskiem polonijnym, m.in. z Instytutem Piłsudskiego, Stowarzyszeniem Weteranów Armii Polskiej w Ameryce (SWAP), Polskim Instytutem Naukowym czy Fundacją Kościuszkowską.

W konsulacie RP w Nowym Jorku porozumienie dotyczące działalności „Przystanku” sygnowali prezes IPN oraz szef Stowarzyszenia Pamięć Grzegorz Tymiński. Powstałe w maju stowarzyszenie kontynuuje m.in. pracę portalu Pamiec.us. Zapowiada przywracanie i budzenie świadomości historycznej wśród Polonii oraz dbałość o budowanie postaw patriotycznych.

Prezes IPN zwrócił uwagę, że Polonia w USA w niezwykle sposób przysłużyła się niepodległości Polski. Przypomniał, że po wojnie dla dziesiątków tysięcy Polaków USA stały się domem, a społeczność emigracyjna przez kilkadziesiąt lat włączała się w wysiłki na rzecz niepodległości ojczyzny. Wyraził nadzieję na zbudowanie platformy łączenia Polaków z Polonią. By realizować wiele inicjatyw, w tym podtrzymywać wśród diaspory wiedzę o historii Polski. Apelowwał zarazem, by Polacy w USA byli ambasadorami Polski i dzielili się informacjami o kraju i jego dziejach z Amerykanami.

- To, co nas łączy z Amerykanami, to umiłowanie wolności. Wiele pokoleń Amerykanów i wiele pokoleń Polaków wykazało, że to nie są tylko słowa i oddawało za to życie. Tę historię chcemy pokazać - podkreślił dr Szarek podczas konferencji prasowej w Nowym Jorku.

Mówił również o zamiarze kontynuowania pomocy Archiwum IPN na rzecz instytucji polonijnych. Wskazał na rozmowy z przedstawicielami SWAP, by zdigitalizować pismo „Weteran”, które ukazuje się od blisko 100 lat, i o współpracy z Polskim Instytutem Naukowym. Współpraca z Fundacją Kościuszkowską ma natomiast zaowocować programem stypendialnym dla Amerykanów.

„Przystanek” za oceanem ma pomóc IPN w dotarciu do najmłodszych pokoleń Polonii. Dlatego pracownicy Instytutu będą przyjeżdżać do USA co kwartał, by spotykać się z młodzieżą i organizować dla niej warsztaty, przekazując ofertę edukacyjną Instytutu. Młode pokolenie Polaków upomniało się o historię - podkreślił prezes IPN. - Mamy coś, co można nazwać renesansem zainteresowania historią. To nie tylko fenomen Żołnierzy Wyklętych, ale też bardzo silny ruch grup rekonstrukcyjnych. To również uczestnictwo młodego pokolenia w różnych uroczystościach, moda na koszulki w wizerunkami naszych bohaterów - stwierdził.

Jego zdaniem podobnie jest za granicą; powstanie Przystanku Historia w Nowym Jorku to odpowiedź na zapotrzebowanie, które wyszło ze Stowarzyszenia Pamięć.

Jarosław Szarek mówił też o inwigilacji Polonii przez służby PRL i o trudnościach związanych z prowadzeniem badań na ten temat. Przypomniał, że w USA po 1945 roku w wielu środowiskach polonijnych przechowywany był depozyt polskości i niepodległości. Działały liczne stowarzyszenia, wychodziły gazety, książki. – Władze komunistyczne czyniły wiele, by te środowiska skłócić. Dezintegracja była najskuteczniejszą działalnością aparatu bezpieczeństwa. IPN od początku zajmuje się badaniami nad dziejami emigracji – wyjaśnił.

Podkreślił, że w archiwum Instytutu znajduje się blisko 100 kilometrów bieżących akt po komunistycznym aparacie bezpieczeństwa. Jako główny cel wskazał upublicznienie tych materiałów. Dział naukowy IPN liczy jednak niespełna 150 osób. – My tego wszystkiego nie zrobimy. Liczymy na współpracę z dziennikarzami, z historykami, również z historykami stąd. Archiwa Instytutu Pamięci Narodowej są dla Państwa otwarte. Od lutego każdy może w Internecie skorzystać z inwentarza archiwalnego, gdzie jest miliard siedemset tysięcy jednostek archiwalnych, tytułów teczek z sygnaturami – zapewniał.

Likwidowany jest tzw. zbiór zastrzeżony, a IPN chce się kierować zasadą pełnej jawności. – Nie ma racji bytu zachowanie tajemnic peerelowskich służb specjalnych. Nie możemy budować niepodległej Polski, zachowując tajemnice z czasów PRL – powiedział.

Niestety, wiele akt zostało celowo zniszczonych przez SB i inne komunistyczne służby. Ucierpiały też – na skutek upływu czasu i braku odpowiedniej ochrony – inne cenne zbiory. W regionie gdańskim zniszczenia sięgają 90 proc., we Wrocławiu – 70-80 proc. Za granicą zniszczonych zostało ok. 50 proc. dokumentów; w przypadku Nowego Jorku dotyczy to większości dokumentów Fundacji Kościuszkowskiej czy Instytutu Piłsudskiego. Zachowały sięteczki rezydentur, ale gorzej jest z konkretnymi.

W trakcie inauguracji „Przystanku Historia” publiczność wysłuchała wykładów pracowników archiwum IPN o operacji polskiej NKWD w latach 1937–1938, o akcji Instytutu zmierzającej do ocalenia dokumentów znajdujących się w rękach prywatnych (Archiwum Pełne Pamięci) oraz centrum udzielania informacji w sprawie ofiar II wojny światowej.

Przystanek ma być miejscem regularnych spotkań i dyskusji o historii, kulturze oraz teraźniejszych problemach Polaków. Będą tu organizowane wykłady, wystawy itp. przedsięwzięcia. Wsparcie dla działalności „Przystanku Historia” zadeklarował obecny na spotkaniu konsul generalny RP w Nowym Jorku Maciej Golubiewski.

Andrzej Dobrowolski (PAP) / IPN

- „Przystanek historia” rusza w Nowym Jorku
<http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/1774287,Przystanek-historia-rusza-w-Nowym-Jorku>
- Prezes Instytutu Pamięci Narodowej zaprasza na Przystanek Historia w USA
<https://www.facebook.com/RadioRAMPA/videos/1507162746020912/?fref=mentions>

Opcje strony